

B.

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 21 października 2010 r.*

W sprawie C-306/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 35 UE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour constitutionnelle (Belgia) postanowieniem z dnia 24 lipca 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 lipca 2009 r., w postępowaniu dotyczącym wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko

I.B.

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, K. Schiemann, L. Bay Larsen (sprawozdawca),
C. Toader i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,
sekretarz: M.A. Gaudissart, kierownik wydziału,

* Język postępowania: francuski.

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 maja 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu I.B. przez adwokata P. Hugeta,
- w imieniu rządu belgijskiego przez adwokatów T. Materne’a, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez J. Bourtembourga oraz F. Belleflamme’a,
- w imieniu rządu niemieckiego przez J. Möllera oraz J. Kemper, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu austriackiego przez E. Riedla, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu szwedzkiego przez A. Falk oraz C. Meyer-Seitz, działające w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez I. Rao, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Rady Unii Europejskiej przez O. Petersena oraz I. Gurova, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez R. Troostersa oraz S. Grünheid, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- ¹ Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3, art. 4 pkt 6 oraz art. 5 pkt 1 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, s. 1) a także ważności wspomnianych art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3.
- ² Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania w sprawie wykonania przez sąd pierwszej instancji w Nivelles (Belgia) (zwany dalej „belgijskim organem sądowym wykonującym nakaz”) europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu

13 grudnia 2007 r. przez Tribunalul București (sąd pierwszej instancji w Bukareszcie, Rumunia, zwany dalej „rumuńskim organem sądowym wydającym nakaz”) przeciwko I.B., obywatelowi rumuńskiemu zamieszkującemu w Belgii, w celu wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze czterech lat, zasądzonej w orzeczeniu wydanym zaocznie.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Z informacji dotyczącej daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 1 maja 1999 r. (Dz.U. L 114, s. 56) wynika, że Królestwo Belgii złożyło oświadczenie w trybie art. 35 ust. 2 UE, mocą którego uznało właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania na warunkach określonych w art. 35 ust. 3 lit. b) UE.
- 4 Zgodnie z art. 10 ust. 1 Protokołu nr 36 w sprawie postanowień przejściowych, który stanowi załącznik do traktatu FUE uprawnienia przyznane Trybunałowi na mocy tytułu VI traktatu UE pozostają niezmienione w zakresie dotyczącym aktów Unii, które zostały przyjęte przed wejściem w życie traktatu z Lizbony także w przypadku gdy zostały one uznane zgodnie z art. 35 ust. 2 UE.

Decyzja ramowa 2002/584

5 Motywy 1, 5, 10 i 12 decyzji ramowej 2002/584 brzmią następująco:

„(1) Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej w Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r. [...] należy znieść formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi w odniesieniu do prawomocnie skazanych osób uciekających przed sprawiedliwością oraz należy przyspieszyć procedury ekstradycyjne w odniesieniu do osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa.

[...]

(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne.

[...]

- (10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [UE], ustalonych przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 [UE] ze skutkami określonymi [w art. 7 ust. 2].

[...]

- (12) Niniejsza decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 [UE] oraz tych, które znajdują odbicie w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej rozdziale VI. [...]

[...]”.

6 Artykuł 1 decyzji ramowej 2002/584 stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi [orzeczenie] wydan[e] przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [UE].

- 7 Artykuł 2 decyzji ramowej zatytułowany „Zakres stosowania europejskiego nakazu aresztowania” stanowi w ust. 1:

„Europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz państwie członkowskim są zagrożone [...] albo, w przypadku gdy zapadł wyrok lub wydano środek zabezpieczający o wymiarze co najmniej czterech miesięcy”.

- 8 Artykuł 3 tejże decyzji ramowej wymienia trzy „powody obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania”.
- 9 Artykuł 4 decyzji ramowej, zatytułowany „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, wymienia w siedmiu punktach powody takiej odmowy. Artykuł 4 pkt 6 stanowi w tym względzie, że:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

6) jeśli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności], a osoba, której dotyczy wniosek, jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub w tym państwie stale przebywa [a osoba, której dotyczy wniosek, przebywa w państwie członkowskim wykonującym nakaz, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania], a państwo to zobowiązuje się wykonać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zgodnie z jego prawem krajowym”.

¹⁰ Artykuł 5 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Gwarancje ze strony wydającego nakaz państwa członkowskiego udzielane w szczególnych przypadkach”, brzmi następująco:

„Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, podlegać następującym warunkom:

1) w przypadku gdy europejski nakaz aresztowania wydaje się w celu wykonania [kary] lub środka zabezpieczającego [orzeczonych zaocznie] i jeśli osoba, której to dotyczy, nie została wezwana do osobistego stawienia się lub w jakikolwiek inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu stawienia się, co doprowadziło do wydania [orzeczenia zaocznego], przekazanie [może zostać uzależnione od spełnienia warunku], że wydający nakaz organ sądowy udziela zapewnienia uznanego za wystarczające, by [zagwarantować osobie], która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie ona miała możliwość [złożenia] wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być [osądzona pod swoją obecność];

[...]

3) w przypadku gdy osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania do celów ścigania, jest uznawana za obywatela lub osobę [mającą miejsce zamieszkania] w wykonującym nakaz państwie członkowskim, przekazanie [może zostać uzależnione od warunku,] że osoba ta po [jej wysłuchaniu] zosta[nie] przekazana do wykonującego nakaz państwa członkowskiego w celu odbycia tam kary pozbawienia

wolności lub wykonania środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności], orzeczonych w wydającym nakaz państwie członkowskim”.

- 11 Artykuł 8 decyzji ramowej, zatytułowany „Treść i forma europejskiego nakazu aresztowania”, stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania zawiera następujące informacje podawane zgodnie z formularzem znajdującym się w załączniku:

[...]

- c) dowody istnienia podlegającego wykonaniu wyroku, [orzeczenia o środku zabezpieczającym] [postanowienia o tymczasowym aresztowaniu] lub jakiegokolwiek innego podlegającego wykonaniu orzeczenia sądowego mającego analogiczny skutek prawny [o tej samej mocy prawnej], a wchodzącego w zakres [stosowania] art. 1 i 2;

[...]

- f) orzeczona kara, jeśli istnieje prawomocny wyrok, lub skala kar przewidzianych za to przestępstwo w prawodawstwie wydającego nakaz państwa członkowskiego;

[...]”.

12 Artykuł 15 ust. 2 decyzji ramowej stanowi:

„Jeśli wykonujący organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8 [...]”.

13 Artykuł 32 decyzji ramowej 2002/584 stanowi:

„Wnioski o ekstradycję otrzymane przed dniem 1 stycznia 2004 r. będą nadal podlegały istniejącym instrumentom prawnym odnoszącym się do ekstradycji. Wnioski o ekstradycję otrzymane po tej dacie będą rozpatrywane zgodnie z przepisami przyjętymi przez państwa członkowskie na mocy niniejszej decyzji ramowej. Jednakże każde z państw członkowskich może w momencie przyjęcia niniejszej decyzji ramowej wydać oświadczenie wskazujące na to, że jako wykonujące nakaz państwo członkowskie będzie ono nadal postępowało z wnioskami odnoszącymi się do czynów przestępczych popełnionych przed [wskazaną przez nie] datą, zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed dniem 1 stycznia 2004 r. Data, o której mowa, nie może być późniejsza niż dzień 7 sierpnia 2002 r. Wskazane oświadczenie zostanie opublikowane w Dzienniku Urzędowym. Może ono zostać wycofane w dowolnym czasie”.

Decyzja ramowa 2009/299/WSiSW

14 Decyzja ramowa Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniająca decyzje ramowe 2002/584/WSiSW, 2005/214/WSiSW, 2006/783/WSiSW, 2008/909/WSiSW oraz 2008/947/WSiSW i tym samym wzmacniająca prawa procesowe osób oraz ułatwiająca stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie (Dz.U. L 81, s. 24), która zgodnie z jej art. 8 ust. 1 powinna zostać wykonana przez państwa członkowskie do dnia 28 marca

2011 r., uchyliła art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, jednocześnie wprowadzając do tej decyzji ramowej nowy art. 4a.

- 15 Jednakże wspomniany art. 4a, zatytułowany „[Orzeczenia] wydane w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście”, znajduje zastosowanie wyłącznie do uznania i wykonania orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie od dnia 28 marca 2011 r.

Prawa krajowe

Prawo belgijskie

- 16 Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania (*Moniteur belge* z dnia 22 grudnia 2003 r., s. 60075, zwana dalej „ustawą o europejskim nakazie aresztowania”) stanowi transpozycję decyzji ramowej 2002/584 do prawa krajowego.
- 17 Jeżeli chodzi w pierwszej kolejności o powody obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, art. 4 ustawy stanowi:

„Wykonania europejskiego nakazu aresztowania odmawia się w następujących przypadkach:

[...]

- 5) jeśli istnieją poważne podstawy, by sądzić, że wykonanie europejskiego nakazu aresztowania mogłoby doprowadzić do naruszenia praw podstawowych zainteresowanej osoby zawartych w art. 6 [UE]”.

- 18 Jeżeli chodzi w drugiej kolejności o powody fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, art. 6 ustawy stanowi:

„Wykonania europejskiego nakazu aresztowania można odmówić w następujących przypadkach:

[...]

- 4) jeśli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, a osoba zainteresowana jest Belgiem lub ma miejsce zamieszkania w Belgii i właściwe organy belgijskie zobowiązują się wykonać tę karę lub środek zabezpieczający zgodnie z prawem belgijskim;

[...]”.

- 19 Co się tyczy faktycznego wykonania decyzji podjętej na podstawie art. 6 pkt 4 ustawy o europejskim nakazie aresztowania, art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1990 r. o przekazywaniu przez państwa członkowskie osób skazanych, przejęciu lub przekazaniu nadzoru nad osobami skazanymi warunkowo lub zwolnionymi warunkowo oraz przejęciu i przekazaniu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności (*Moniteur belge* z dnia 20 lipca 1990 r., s. 14304) ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 26 maja 2005 r.

(*Moniteur belge* z dnia 10 czerwca 2005 r., s. 26718, zwanej dalej „ustawą o przekazywaniu”) stanowi:

„Orzeczenie wydane na podstawie art. 6 pkt 4 ustawy o europejskim nakazie aresztowania powoduje przejście wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wskazanych we wspomnianym orzeczeniu. Kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający polegający na pozbawieniu wolności są wykonywane zgodnie z przepisami niniejszej ustawy”.

- 20 Artykuł 18 ustawy o przekazywaniu, znajdujący się w jej rozdziale VI zatytułowanym „O wykonywaniu w Belgii kar pozbawienia wolności lub środków zabezpieczających polegających na pozbawieniu wolności orzeczonych za granicą” powinien być interpretowany w świetle art. 25 tejże ustawy, który stanowi:

„Przepisy rozdziałów V i VI nie mają zastosowania do kar orzeczonych zaocznie, z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 18 § 2, gdy chodzi o prawomocne skazanie w trybie zaocznym”.

- 21 Jeżeli chodzi w trzeciej kolejności o gwarancje, których powinno przestrzegać wydające nakaz państwo członkowskie, art. 7 i 8 ustawy o europejskim nakazie aresztowania dokonują transpozycji odpowiednio art. 5 pkt 1 i 3 decyzji ramowej 2002/584. W odniesieniu do wykonania kary zasądzonej w orzeczeniu wydanym zaocznie art. 7 wspomnianej ustawy stanowi:

„W przypadku gdy europejski nakaz aresztowania wydaje się w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego orzeczonych zaocznie i jeśli osoba, której dotyczy, nie została wezwana osobiście lub w jakikolwiek inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu rozprawy, co doprowadziło do wydania orzeczenia zaocznego, przekazanie może zostać uzależnione od spełnienia warunku, że wydający nakaz organ sądowy udziela zapewnienia uznanego za wystarczające, aby zagwarantować osobie, która podlega europejskiemu nakazowi aresztowania, że będzie miała

możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w wydającym nakaz państwie członkowskim i być osądzona pod swoją obecność.

Istnienie przepisu w prawie państwa wydającego nakaz, który przewiduje środek zaskarżenia oraz wskazanie warunków jego wniesienia, z których wynika, że osoba będzie mogła rzeczywiście wnieść ten środek zaskarżenia, należy uznać za wystarczające zapewnienia w rozumieniu akapitu pierwszego”.

22 Artykuł 8 ustawy o europejskim nakazie aresztowania stanowi:

„W przypadku gdy osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania dla celów ścigania, jest obywatelem Belgii lub ma miejsce zamieszkania w Belgii, przekazanie następuje pod warunkiem, że osoba ta po jej osądzeniu zostanie przekazana do Belgii w celu odbycia tam kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, orzeczonych w państwie wydającym nakaz”.

Prawo rumuńskie

23 Artykuł 522a rumuńskiego kodeksu postępowania karnego stanowi:

„Ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej osoby osądzonej zaocznie w przypadku ekstradycji.

W razie złożeniu wniosku o ekstradycję osoby osądzonej i skazanej zaocznie sprawa może na wniosek skazanego zostać ponownie rozpoznana przez sąd, który orzekł w pierwszej instancji.

Przepisy art. 405–408 stosuje się w drodze analogii”.

24 Artykuł 405 wspomnianego kodeksu postępowania karnego stanowi:

„Po uwzględnieniu co do zasady wniosku o ponowne zbadanie ponowne rozpoznanie sprawy odbywa się zgodnie z przepisami proceduralnymi, które znajdowały zastosowanie w pierwszej instancji.

Jeżeli sąd uzna to za niezbędne, rozpatruje ponownie dowody przedstawione w postępowaniu zakończonym pierwszym wyrokiem lub w ramach stwierdzenia dopuszczalności wniosku o ponowne zbadanie”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

25 Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2000 r. Tribunalul București skazał I.B. na karę czterech lat pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa przemytu substancji jądrowych i radioaktywnych. W dniu 3 kwietnia 2001 r. Curtea de apel București (sąd apelacyjny w Bukareszcie) utrzymał w mocy powyższe orzeczenie.

- 26 Te dwa sądy zezwoliły I.B. na odbycie kary, nałożonej na niego i utrzymanej w mocy w wyniku postępowań kontradiktoryjnych, w miejscu pracy a nie w ośrodku detencyjnym.
- 27 Orzeczeniem z dnia 15 stycznia 2002 r. Curtea Supremă de Justiție (sąd najwyższy, Rumunia), orzekając zgodnie z tym, co ustalił sąd odsyłający w trybie zaocznym i bez osobistego powiadomienia I.B. o dacie i miejscu rozprawy dokonał kasacji uprzednio wydanych orzeczeń w zakresie, w jakim zezwalały one na odbycie przez I.B. kary czterech lat pozbawienia wolności w miejscu pracy, decydując, że kara ta powinna zostać wykonana w warunkach pozbawienia wolności.
- 28 W lutym 2002 r. I.B. zdecydował się na przenosiny do Belgii, gdyż jego zdaniem był ofiarą poważnych naruszeń prawa do rzetelnego procesu. Jego małżonka i dwoje dzieci dołączały do niego kolejno począwszy od października 2002 r.
- 29 W dniu 11 grudnia 2007 r. I.B. został pozbawiony wolności na terytorium Belgii na podstawie wpisu wprowadzonego przez władze rumuńskie do Systemu Informacji Schengen (SIS) w dniu 10 lutego 2006 r., mającego na celu jego aresztowanie i przekazanie wspomnianym władzom w ramach wykonania orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności.
- 30 Uznając, że ów wpis jest równoznaczny z europejskim nakazem aresztowania, prokuratura zwróciła się do sędziego śledczego, który w dniu 12 grudnia 2007 r. w drodze postanowienia zdecydował o warunkowym pozostawieniu I.B. na wolności, do momentu wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie jego przekazania.

- 31 W dniu 13 grudnia 2007 r. Tribunalul București wydał europejski nakaz aresztowania przeciwko I.B. w celu wykonania kary czterech lat pozbawienia wolności, na którą I.B. został skazany w Rumunii.
- 32 W dniu 19 grudnia 2007 r. I.B. złożył w Office des étrangers (urzędzie ds. cudzoziemców) wniosek o przyznanie mu w Belgii statusu uchodźcy.
- 33 W dniu 29 lutego 2008 r. prokuratura wniosła, aby sąd pierwszej instancji w Nivelles stwierdził, że nakaz aresztowania wydany przez rumuński organ sądowy jest wykonalny.
- 34 W dniu 2 lipca 2008 r. wniosek I.B. o przyznanie statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej został odrzucony. Ta decyzja odmowna, która w marcu 2009 r. została utrzymana w mocy przez Conseil du contentieux des étrangers (radę rozstrzygającą spory dotyczące cudzoziemców), stanowi aktualnie przedmiot sprawy toczącej się przed Conseil d'Etat (radą państwa, Belgia).
- 35 Postanowieniem wydanym w dniu 22 lipca 2008 r. sąd pierwszej instancji w Nivelles w ramach rozpatrywania przesłanek wykonalności europejskiego nakazu aresztowania stwierdził, że nakaz ten spełnia wszystkie wymogi ustanowione w ustawie o europejskim nakazie aresztowania. W szczególności sąd ten uznał, że nie ma ważnego powodu, by sądzić, iż wykonanie wspomnianego nakazu aresztowania skutkowałoby naruszeniem praw podstawowych I.B.
- 36 W tym względzie sąd ten zauważył, że chociaż rozpatrywany europejski nakaz aresztowania dotyczy wykonania orzeczenia sądowego, które zostało wydane zaocznie, to wydający nakaz rumuński organ sądowy przedstawił jednak gwarancje, które mogą zostać uznane za wystarczające w rozumieniu art. 7 ustawy o europejskim nakazie aresztowania, ponieważ we wspomnianym nakazie aresztowania wskazano, iż na podstawie art. 522a rumuńskiego kodeksu postępowania karnego sprawa będzie

mogła, na wniosek skazanego w trybie zaocznym, być rozpoznana ponownie przez pierwszą instancję.

37 Sąd pierwszej instancji w Nivelles stwierdził, że I.B. nie może się powoływać na art. 6 pkt 4 ustawy o europejskim nakazie aresztowania, który przewiduje, że można odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeśli został on wydany w celu wykonania kary, gdy zainteresowana osoba ma miejsce zamieszkania w Belgii i gdy właściwe organy zobowiązują się do wykonania tej kary zgodnie z prawem krajowym.

38 Wspomniany powód odmowy stosuje się bowiem wyłącznie do skazania prawomocnym wyrokiem zaocznym, jak wskazuje art. 25 ustawy o przekazywaniu w związku z jej art. 18 ust. 2. Tymczasem I.B. nadal posiada możliwość zwrócenia się o ponowne rozpoznanie sprawy.

39 Ponadto wspomniany sąd zwraca uwagę na to, że o ile art. 8 ustawy o europejskim nakazie aresztowania stanowi, że przekazanie osoby, która ma miejsce zamieszkania w Belgii i której dotyczy nakaz aresztowania wydany dla celów ścigania, może zostać uzależnione od spełnienia warunku, że osoba ta po jej osądzeniu zostanie przekazana do Belgii w celu odbycia tam kary orzeczonej w wydającym nakaz państwie członkowskim, o tyle art. 7 tejże ustawy stanowi, że nakaz aresztowania na podstawie orzeczenia wydanego zaocznie uznaje się za wydany w celu wykonania kary.

40 Uważając, że taka różnica w traktowaniu może być źródłem dyskryminacji, oraz mając na uwadze okoliczność, że I.B. ma miejsce zamieszkania w Belgii w rozumieniu wspomnianej ustawy, sąd pierwszej instancji w Nivelles, zakładając, że wspomniany art. 8 należy interpretować w ten sposób, iż znajduje on zastosowanie wyłącznie do europejskiego nakazu aresztowania wydanego dla celów ścigania, a zatem nie stosuje się do nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej zaocznie i w odniesieniu do której skazanemu przysługuje nadal środek zaskarżenia, zwrócił się do Cour constitutionnelle (trybunału konstytucyjnego)

w przedmiocie zgodności art. 8 z art. 10 i 11 konstytucji dotyczącymi zasad równości i niedyskryminacji.

- 41 Stwierdzając, że ustawa o europejskim nakazie aresztowania ma na celu wyłącznie wprowadzenie do wewnętrznego porządku prawnego decyzji ramowej 2002/584, Cour constitutionnelle postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy europejski nakaz aresztowania wydany w celach wykonania orzeczonej zaocznie, bowiem osoba skazana nie została poinformowana o miejscu i dacie rozprawy, kary, której możliwość zaskarżenia nadal istnieje, należy uznać za nakaz aresztowania w celach ścigania w rozumieniu art. 5 pkt 3 decyzji ramowej [2002/584] a nie za nakaz aresztowania dla celów wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej?
- 2) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy wykładni art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 tej decyzji ramowej należy dokonywać w ten sposób, że uniemożliwiają one państwom członkowskim uzależnienie przekazania organom sądowym państwa wydającego nakaz osoby mającej miejsce zamieszkania na ich terytorium, której dotyczy nakaz aresztowania w celach wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności, w okolicznościach opisanych w pierwszym pytaniu, od warunku, że osoba ta zostanie odesłana do państwa wykonania nakazu w celu odbycia takiej kary lub środka prawomocnie orzeczonego wobec niej w państwie wydania nakazu?

- 3) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie, czy te same przepisy naruszają art. 6 ust. 2 [UE], a w szczególności zasadę równości i zasadę niedyskryminacji?

- 4) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy wykładni art. 3 i 4 decyzji ramowej należy dokonywać w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, by organy sądowe państwa członkowskiego odmówiły wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeśli istnieją poważne podstawy, by sądzić, że wykonanie europejskiego nakazu aresztowania mogłoby doprowadzić do naruszenia praw podstawowych zainteresowanej osoby określonych w art. 6 ust. 2 [UE]?”

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 42 Na wstępie należy w pierwszej kolejności wyjaśnić, że zgodnie z art. 32 decyzji ramowej 2002/584 znajduje ona zastosowanie do wniosków o wykonanie nakazu aresztowania otrzymanych po dniu 1 stycznia 2004 r., pod warunkiem że wykonujące nakaz państwo członkowskie nie złożyło oświadczenia, że będzie nadal postępowało z wnioskami odnoszącymi się do czynów przestępczych popełnionych przed dniem 7 sierpnia 2002 r., zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed dniem 1 stycznia 2004 r. O ile wniosek przedstawiony w ramach postępowania przed sądem krajowym faktycznie dotyczy okoliczności mających miejsce przed 7 sierpnia 2002 r., o tyle jest bezsporne, iż Królestwo Belgii nie złożyło takiego oświadczenia. Wynika z tego, że wspomniana decyzja ramowa znajduje zastosowanie w niniejszym przypadku.

- 43 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że wśród powodów odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania zawartych w art. 3 i 4 decyzji ramowej nie wymieniono złożenia wniosku o udzielenie azylu ani wniosku o przyznanie statusu uchodźcy bądź ochrony uzupełniającej.

- ⁴⁴ Jeżeli chodzi ściślej o wniosek o udzielenie azylu, przedstawiony właściwym władzom państwa członkowskiego przez obywatela innego państwa członkowskiego, jedyny artykuł Protokołu nr 29 w sprawie prawa azylu dla obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, stanowiącego załącznik do traktatu WE (obecnie protokół nr 24, załączony do traktatu FUE) stanowi między innymi, że z uwagi na poziom ochrony podstawowych praw i wolności przez państwa członkowskie państwa te należy uważać za bezpieczne państwa pochodzenia w ich wzajemnych stosunkach we wszystkich aspektach prawnych czy praktycznych związanych z kwestiami azylu.
- ⁴⁵ Należy również uściślić, że wniosek o przyznanie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej złożony przez obywatela państwa członkowskiego nie jest objęty zakresem stosowania mechanizmu ochrony międzynarodowej wprowadzonego dyrektywą Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. L 304, s. 12).
- ⁴⁶ Dlatego też okoliczności, że I.B. zwrócił się do właściwych władz belgijskich z wnioskiem o przyznanie mu statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej w rozumieniu dyrektywy 2004/83, nie można uznać za istotną dla odpowiedzi, których należy udzielić na pytania przedstawione przez sąd odsyłający.
- ⁴⁷ W trzeciej kolejności należy zauważyć, że sąd odsyłający wychodzi z założenia, że zwrócono się do niego z wnioskiem o wykonanie orzeczenia wydanego zaocznie w rozumieniu art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584. Do tego sądu należy skorzystać w razie potrzeby z możliwości, które zostały mu przyznane dla celów zbadania tej kwestii w art. 15 ust. 2 decyzji ramowej. W każdym razie Trybunał ma za zadanie wydać rozstrzygnięcie w świetle okoliczności faktycznych i prawnych, które zostały przedstawione w postanowieniu odsyłającym.

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 48 W drodze pytań pierwszego i drugiego, które należy rozpoznać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 można interpretować w ten sposób, że wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celach wykonania orzeczonej zaocznie kary w rozumieniu art. 5 pkt 1 decyzji ramowej może zostać uzależnione od spełnienia warunku, że osoba, której dotyczy nakaz, będąca obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub mająca w tym państwie miejsce zamieszkania, zostanie do niego odesłana w celu ewentualnego odbycia kary, która wobec niej została orzeczona w wyniku ponownego postępowania przeprowadzonego z jej udziałem w państwie członkowskim wydającym nakaz.
- 49 W celu udzielenia odpowiedzi na te pytania należy wyjaśnić, że jak stanowi art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, europejski nakaz aresztowania może dotyczyć dwóch sytuacji. Tak więc wspomniany nakaz aresztowania może zostać wydany po pierwsze w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub po drugie w celu wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności.
- 50 O ile zasada wzajemnego uznawania stanowi podstawę systematyki decyzji ramowej 2002/584, uznawanie to, jak wynika z art. 3–5 tejże decyzji ramowej, nie pociąga za sobą bezwarunkowego obowiązku wykonania wydanego nakazu aresztowania.
- 51 Jak bowiem wynika z tych artykułów, systematyka decyzji ramowej pozostawia państwom członkowskim możliwość zezwolenia właściwym organom sądowym na rozstrzygnięcie w szczególnych przypadkach, że orzeczona kara powinna zostać wykonana na terytorium państwa członkowskiego wykonującego nakaz.

- 52 Podstawę takiego rozwiązania stanowią w szczególności art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584. W odniesieniu do dwóch rodzajów europejskiego nakazu aresztowania, których dotyczy ta decyzja ramowa, wspomniane przepisy mają w szczególności na celu umożliwienie przypisania szczególnej wagi zwiększeniu szans ponownej integracji społecznej osoby ściganej (zob. w szczególności wyrok z dnia 6 października 2009 r. w sprawie C-123/08 Wolzenburg, Zb.Orz. s. I-9621, pkt 62).
- 53 Nie istnieją okoliczności, które pozwoliłyby uznać, że prawodawca Unii zmierzał do wyłączenia z zakresu tego celu osoby ścigane w oparciu o wyrok skazujący wydany zaocznie.
- 54 Z jednej strony orzeczenie sądowe wydane zaocznie, w przypadku gdy osoba, której dotyczy, nie została wezwana osobiście lub w jakikolwiek inny sposób powiadomiona o dacie i miejscu rozprawy, co doprowadziło do wydania tego orzeczenia, jest objęte zakresem stosowania decyzji ramowej 2002/584, która konkretnie w art. 5 pkt 1 stanowi, że wykonanie nakazu aresztowania wydanego w następstwie takiego orzeczenia może zostać uzależnione od istnienia gwarancji, iż osoba, której dotyczy nakaz, będzie miała możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.
- 55 Z drugiej strony sama w sobie okoliczność, że wspomniany art. 5 pkt 1 ustanawia taką gwarancję w odniesieniu do wykonania nakazu aresztowania, który został wydany w następstwie orzeczenia zaocznego, nie może prowadzić do tego, że powód lub warunek wymienione odpowiednio w art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 w celu zwiększenia szans ponownej integracji społecznej osoby ściganej nie będą znajdowały zastosowania do takiego nakazu.
- 56 W przypadku gdyby wyrok skazujący wydany zaocznie, który w postępowaniu przed sądem krajowym stanowi podstawę nakazu aresztowania, nie stał się wykonalny, celem przekazania jest właśnie umożliwienie dalszego prowadzenia oskarżenia publicznego lub wszczęcia nowego postępowania a więc przystąpienia do przekazania w celu

przeprowadzenia postępowania karnego, co odpowiada hipotezie zawartej w art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584.

- 57 Mając na uwadze to, że sytuacja osoby, która została skazana orzeczeniem zaocznym i która nadal ma możliwość zwrócenia się z wnioskiem o wszczęcie nowego postępowania, jest porównywalna z sytuacją osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania wydany w celu przeprowadzenia postępowania karnego, nie ma obiektywnych powodów, które sprzeciwiałyby się temu, by wykonujący nakaz organ sądowy, który zastosował art. 5 pkt 1 decyzji ramowej 2002/584, zastosował również warunek zawarty w art. 5 pkt 3 tejże decyzji ramowej.
- 58 Ponadto jedynie taka interpretacja stwarza obecnie rzeczywistą możliwość zwiększenia szans ponownej integracji społecznej osoby zamieszkującej w wykonującym nakaz państwie członkowskim, która będąc skazaną orzeczeniem sądowym niepodlegającym jeszcze wykonaniu, może zostać ponownie osądzona w państwie członkowskim wydającym nakaz.
- 59 Wspomniana interpretacja pozwala wreszcie na to, by, jak podkreślił między innymi rząd szwedzki, osoba skazana orzeczeniem zaocznym nie była zmuszona do rezygnacji z nowego postępowania w państwie członkowskim wydającym nakaz w celu doprowadzenia do tego, że jej kara zostanie na podstawie art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 wykonana w państwie członkowskim, w którym ma ona miejsce zamieszkania w rozumieniu właściwych przepisów tejże decyzji ramowej.
- 60 Wynika z tego, że – jak utrzymują wszystkie państwa członkowskie i Komisja Europejska, które przedstawiły uwagi w przedmiocie pytania pierwszego bądź pytań pierwszego i drugiego, wykonujące nakaz państwo członkowskie ma prawo uzależnić przekazanie osoby znajdującej się w takiej sytuacji jak I.B. od łącznego zastosowania warunków przewidzianych w art. 5 pkt 1 i 3 decyzji ramowej 2002/584.

- 61 W świetle całości powyższych rozważań na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, że art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli dane państwo członkowskie wykonujące nakaz aresztowania dokonało transpozycji art. 5 pkt 1 i 3 tej decyzji ramowej do wewnętrznego porządku prawnego, wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celach wykonania orzeczonej zaocznie kary w rozumieniu wspomnianego art. 5 pkt 1 może zostać uzależnione od spełnienia warunku, że osoba, której dotyczy nakaz, będąca obywatelem państwa członkowskiego wykonującego nakaz lub mająca w tym państwie miejsce zamieszkania zostanie do niego odesłana w celu ewentualnego odbycia kary orzeczonej wobec niej w wyniku ponownego postępowania przeprowadzonego z jej udziałem w państwie członkowskim wydającym nakaz.

W przedmiocie pytań trzeciego i czwartego

- 62 Pytania trzecie i czwarte w rzeczywistości zostały przedstawione wyłącznie na wypadek, gdyby odpowiedź udzielona na pytania pierwsze i drugie nie skutkowała tym, że w okolicznościach takich jak te, których dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, wykonujący nakaz organ sądowy ma możliwość uzależnienia przekazania osoby zainteresowanej od spełnienia warunku, że osoba ta zostanie odesłana do państwa członkowskiego wykonującego nakaz.
- 63 Mając na uwadze, że taka możliwość uzależnienia przekazania od istnienia gwarancji przewidzianej w art. 5 pkt 3 decyzji ramowej 2002/584 została przez Trybunał dopuszczona w odpowiedzi, której udzielił on na pytania pierwsze i drugie, nie ma potrzeby udzielenia odpowiedzi na pytania trzecie i czwarte.

W przedmiocie kosztów

- ⁶⁴ Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi należy interpretować w ten sposób, że jeżeli dane państwo członkowskie wykonujące nakaz aresztowania dokonało transpozycji art. 5 pkt 1 i 3 tej decyzji ramowej do wewnętrznego porządku prawnego, wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celach wykonania orzeczonej zaocznie kary w rozumieniu wspomnianego art. 5 pkt 1 może zostać uzależnione od spełnienia warunku, że osoba, której dotyczy nakaz, będąca obywatelem państwa członkowskiego wykonującego nakaz lub mająca w tym państwie miejsce zamieszkania, zostanie do niego odesłana w celu ewentualnego odbycia kary orzeczonej wobec niej w wyniku ponownego postępowania przeprowadzonego z jej udziałem w państwie członkowskim wydającym nakaz.

Podpisy